

Виктория Полихронова
Област Пазарджик, община Пазарджик
Населено място Пазарджик
Профилирана гимназия „Иван Сергеевич Аксаков“
VIII „а“ клас

Стремежът ни към справедливост

/Есе/

Справедливостта е дума, чието крайно определение е невъзможно. Но едно е сигурно – важна е и за цялото човечество, и за всеки човек. Тя е тази, която желае от нас не да я употребяваме словесно, а просто да я усетим, да я усвоим, да я приложим и да я запазим. Способна е на всичко. Тя е художникът, който рисува нашите взаимоотношения и създава най-прекрасните цветове. Много често справедливостта за едни носи несправедливост за други. Тези две противоположни състояния се кръстосват безспирно и вървят ръка за ръка. Това е така, защото тази гледна точка е твърде субективна, невъзможно е да бъдат поставени рамки на справедливостта. Но можеш да й зададеш параметри, така както е в морала и в правото. Стремейки се към справедливост, мислим за собственото си щастие и не усещаме, че нараняваме нечий други чувства.

Справедливостта е въпрос на морално виждане, диктувано от лични ценности, възпитавани и предавани от семейството и обществото и поради тази причина е изключително субективна и невъзможна за постигане в универсален план. За мен справедливостта е синоним на морал, право, правосъдие и закон. Тя е баланс, добре преценено порция между делата, заслугите, достойнствата и правата на двама или повече души. Затова според Платон справедливостта е основа на държавата, върху която се крепи моралната връзка между множество хора.

Когато обикновено се говори за съд и правосъдие, навярно пред очите ни би трябвало да изниква образът на Темида. Темида – богинята на правосъдието, възплъщение на божествения ред, закон и обичай в древногръцката митология. Жена с превръзка на очите, която държи везни в едната си ръка и меч или рог на изобилието в

другата. За египтяните тя била символ на истината и справедливостта. Древните гърци също приели това.

Не си бях задавала въпросите: с какво са завързани очите на Темида, колко тежат везните ѝ, коя тежи повече, в коя везна е вината, в коя невинността, къде са отговорността и наказанието? Защо мечът е спуснат, а не високо вдигнат като на война? До момента, в който отговорите ни ги даде съдия от Районен съд, възпитаник на нашата Гимназия. Отговорите бяха еднозначни: Справедливост! С нея са завързани очите на Темида. Превръзката е символ на справедливост. Тя не се интересува от това кого съди – богат, беден, красив, грозен, политик или обикновен гражданин, тя се интересува от справедливостта. Дори с превръзка на очи, тя вижда и не се влияе от пол, раса, етнос, възраст. Важи само златното правило на безпристрастността и справедливостта. Везните са символ на изстраданото и извоювано равноправие за всички, за което са се борили векове наред мислители, общественици. В другата ръка е мечът, свален долу, защото правото не е войнствено и влиза в употреба само тогава, когато е необходимо, защото справедливото правосъдие, което пази правата ни се осъществява само във време на мир. Този меч символизира силата, която Темида има, за да приложи закона.

Днес аз също поддържам тази теория, че именно истината и справедливостта са в основата, както на правосъдието, така и в основата на житейския път на всеки един от нас.

Правосъдието е синоним на справедливостта. Неговата цел е да защитава законността. За съжаление днес повечето граждани имат непреосмислени желания! „Иска ни се Законът да е не само справедлив, но и човеколюбив. Не ни задоволява той да гарантира на всеки гражданин свободно и мирно прилагане на способностите му в интерес на неговото физическо, интелектуално и нравствено развитие; изискваме от Закона да облива нацията в благоденствие, образование и нравственост...”, пише Фредерик Бастиа. Искайки това, никой не се замисля, че именно законът раздава еднакви правила, възможности и свободи. Той ни пази. От другите, от нас самите. Той ни дава възможности, на нас и на другите, с които трябва да живеем заедно, в едно общество – подредено и справедливо. Именно от нормативното право и от писаните закони е правосъдието, като системата от закони, която урежда отношенията между хората, регулира, санкционира и дава права на свободата на личността, следи за тяхното спазване и да има справедливост.

Свободата е възможността на човека да действа според собствените си решения, собствените си избори, но без да нарушава свободата и правото на избор на другите около нас. В училище ни учат, че моята свобода се простира до там, от където започва свободата на другия. Така е справедливо.

Когато спазваме законите и общите правила на обществото с писаните и неписаните норми, ние сме свободни. Законът ограничава, за да даде и гарантира. Справедливо е, когато нарушаваш това, да понесеш и отговорността за този свой избор свобода, когато не спазваш правилата, трябва да понасяш наказанията, защото няма закони без санкции. Но както си свободен, така изведнъж можеш да се окажеш зад решетките, но с правото да докажеш своята невинност или да се покаеш за нарушаване на чуждите права. Това е част от изпълнението на справедливостта и правосъдието – право на честен и справедлив процес, на защита пред няколко инстанции, ако не си доволен от решението на съда или смяташ, че присъдата ти не е била справедлива.

Днес законите често са престъпвани поради надделяването на личните нужди и желания. Днес законите са твърде много, завързваме си очите, но не със справедливост като Темида и съзнателно и несъзнателно ги пренебрегваме и нарушаваме. Често си мисля, дали наказанията и санкциите не трябва да бъдат по-сурови и дали по този начин престъпленията ще намалеят и ще заживеем в един по-добър и по – справедлив свят? По този начин, преди близо 1 200 години постъпил един от владетелите ни – Хан Крум, създателят на първите български писани закони. На неразумния и с чувство за безнаказаност човек, нито един от законите не би му повлиял да не направи, това с което да престъпи закона. Но за щастие, в демократичната държава има независима съдебна система по принципа на разделението на властите и ако всеки гражданин спазва и търси закрила на правата си, ще усеща и справедливостта в обществото.

„Справедливост”, „морал” и „правосъдие”. Три думи, носещи толкова обширно послание към нас за свобода. Послание, каращо ни да се замислим и преосмисляме постъпките си, убежденията си. В подредените общества, справедливостта се гарантира от правосъдието, а не да се крием обезверени и сами да раздаваме и да търсим справедливост. Вендетата, кръвната вражда и личното отмъщение не носят справедливост. Не дават прошка на душата. Можем да бъдем справедливи, моралът да бъде наш „водач” по дългия път, който предстои да извървим, доверявайки се на силата и безпристрастността на правосъдието, в стремежът ни към справедливостта!